

Кульбіда С.В. Готовність вчителя до соціокультурної діяльності в умовах двомовності.- Світлана Кульбіда. - Інновації партнерської взаємодії освіти, економіки та соціального захисту в умовах інклюзії та прагматичної реабілітації соціуму: матеріали II міжнародної науково-практичної конференції. – м. Кам'янець-Подільський, Подільський спеціальний навчально-реабілітаційний соціально-економічний коледж, 2018. – С. 162-165. Режим доступу: <http://posek.km.ua/>

Секція II «Освіта і гуманітарні науки в умовах пошук рішень з актуальних проблем сучасної інклюзії».

*Кульбіда С. В.
Інститут спеціальної педагогіки НАПН України,
м Київ, Україна*

ГОТОВНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ ДО СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ДВОМОВНОСТІ

У кожній країні у певний проміжок часу педагогічні явища розглядаються з різних позицій: спадщини наукового знання, ролі традицій, динамічних змін, переосмислень. Досвідчені вчені стверджують, що справжня наука має зосереджуватися на інтенсивних структурних перетвореннях та відповідно динамічних традиціях. Там, де провідне місце займають статичні традиції, розвиток закінчується формулюванням наукових догм [4, с. 177]. Тому традиції вимагають не сліпого повторення, а творчого ставлення й рефлексії [1, с. 24; 3].

Не виняток у цьому процесі є готовність вчителя до соціокультурної діяльності в умовах двомовності (українська мова і українська жестова мова). Адже переосмислення традиційного розгляду цього педагогічного явища шляхом з позицій соціокультурності пошуку позитивного, відкидання архаїчного, стереотипного надає можливість перспективного бачення досліджуваної проблеми через призму категорій гуманності, гуманістичності, цілісності й системності [2, с. 123]. На підставі зазначеного, структуру готовності вчителя до соціокультурної діяльності в умовах двомовності доцільно репрезентувати такими компонентами:

наявність покликання до обраного фаху;

Кульбіда С.В. Готовність вчителя до соціокультурної діяльності в умовах двомовності.- Світлана Кульбіда. - Інновації партнерської взаємодії освіти, економіки та соціального захисту в умовах інклюзії та прагматичної реабілітації соціуму: матеріали II міжнародної науково-практичної конференції. – м. Кам'янець-Подільський, Подільський спеціальний навчально-реабілітаційний соціально-економічний коледж, 2018. – С. 162-165. Режим доступу: <http://posek.km.ua/>

компетентнісний достатній рівень здатності виконувати функції соціокультурної діяльності;

саморегулятивний – володіння потужним ресурсом самоорганізації у процесі соціокультурної підготовки та в реальній діяльності в умовах двомовної освіти.

Обґрунтованість нашої позиції полягає у тому, що провідна роль соціокультурної діяльності вчителя для нечуючих в умовах сучасної освіти – створення й постійне вдосконалення розвивально-компенсаторного середовища для нечуючих дітей з урахуванням формування і удосконалення жестомовної комунікативної компетенції (ЖКК) на всіх освітніх рівнях. Виконувати таку роль спроможний вчитель, який має покликання до обраного фаху. Про це свідчить думка філософа А. Камінського, для того, щоб бути щасливою, людина повинна пізнати, для чого вона народжена, збагнути свої здібності й вибрати той вид трудової діяльності, де вона могла б найповніше проявити свої природні задатки і задовольнити свої духовні й тілесні потреби [4, с.181].

Реалії сучасної системи освіти вимагають наповнення сучасним інноваційним змістом місії соціокультурної діяльності педагога, мета якої *«...повноцінне залучення дітей з особливими освітніми потребами у навчально-виховний процес – у навчальну діяльність на уроці, у життя класу й школи в позаурочний час завдяки наданню інформації в доступній і зручній формі»* [5, с. 331]. Згідно з цим, важливою є переосмислення смислів і цінностей соціокультурної діяльності вчителя спеціальної школи, як зразка для наслідування, авторитету, зокрема, цінностей-цілей, цінностей-взаємин на основі цінностей-засобів. Адже загальновідомо, що цінності втілюють в собі деякі риси, ознаки реальності, стосовно яких виникає настанова прийняття й одержимого прагнення їх утілення. Тому, провідна ідея сучасної соціокультурної діяльності – це гуманістична спрямованість особистості

Кульбіда С.В. Готовність вчителя до соціокультурної діяльності в умовах двомовності.- Світлана Кульбіда. - Інновації партнерської взаємодії освіти, економіки та соціального захисту в умовах інклюзії та прагматичної реабілітації соціуму: матеріали II міжнародної науково-практичної конференції. – м. Кам'янець-Подільський, Подільський спеціальний навчально-реабілітаційний соціально-економічний коледж, 2018. – С. 162-165. Режим доступу: <http://posek.km.ua/>

педагога, його професійна мобільність, активність в обміні доступних і зрозумілих засобів передачі знань та інновацій, особиста відповідальність за якість кінцевих результатів своєї праці, налагоджене партнерство з усіма учасниками навчально-виховного процесу, вияв ініціативи щодо поліпшення наявних умов соціокультурного двомовного середовища навчального закладу, неперервний професійний саморозвиток і творче самовираження.

Чинниками, що підсилюють мотивацію вчителя до соціокультурної діяльності можна визнати ототожнення власної індивідуальності з еталоном фахівця, вияв спроможностей жестомовної активності для підвищення самоповаги, самореалізації власного потенціалу можливому «професійному Я».

В аспекті фахової самоідентифікації вчителя, здатного якісно виконувати оновлений спектр функцій соціокультурної діяльності з формування ЖКК, важливим є акт переживання цінностей, значень і смислів двомовної освіти. Його базовими компонентами є увага, прийняття й розуміння, що позначають таке поняття, як «толерантність» – особливе ставлення до інших поглядів, вірувань, поведінки, сприйняти їх, якщо вони суперечать світоглядним настановам самого учасника взаємодії. Пусковим механізмом є знаходження та повага відмінностей між людьми, групами, громадами, культурами та адекватними способами співпраці з ними.

Готовність педагога до соціокультурній діяльності в умовах двомовності є комунікативна толерантність - збірна характеристика, від якої залежить позитивний професійний досвід спілкування з нечуючими дітьми в розвитку і без них та з іншими учасниками освітнього процесу. У цьому досвіді виявляється комунікативна культура, цінності, потреби, інтереси, настанови, характер, темперамент, звички та особливості мислення.

Отже, місія сучасного педагога немислима без цієї особистісної якості, адже значною мірою визначає його мотиваційну стратегію діяльності, засвідчує

Кульбіда С.В. Готовність вчителя до соціокультурної діяльності в умовах двомовності.- Світлана Кульбіда. - Інновації партнерської взаємодії освіти, економіки та соціального захисту в умовах інклюзії та прагматичної реабілітації соціуму: матеріали II міжнародної науково-практичної конференції. – м. Кам'янець-Подільський, Подільський спеціальний навчально-реабілітаційний соціально-економічний коледж, 2018. – С. 162-165. Режим доступу: <http://posek.km.ua/>

рівень психічного здоров'я у вимірах гуманності, гармонії, самоконтролю, самокорекції.

Література:

1. Іванюшева Н.В., Кульбіда С.В. Особливості застосування двомовних програм як інструмент збереження мови лінгвістичної меншини // Освіта осіб з особливими потребами : шляхи розбудови : зб. наук. праць : Вип. 4. Ч. 4. – Кіровоград, Імекс-ЛТД, 2013. – 25 - 33.

2. Кульбіда С.В. Компетентнісний підхід у підготовці сурдопедагогічних кадрів. С. Кульбіда. Сучасні технології розвитку професійної майстерності майбутніх учителів : зб. наук. праць за матеріалами I міжнародній інтернет-конференції, 26 жовтня 2017 р. / відп. ред. В.В. Макарчук. – Умань : ФОП, 2017. - С. 122 — 124.

3. Кульбіда С.В. Статус глухої людини в соціумі: особистість чи стигматизований індивід? С. Кульбіда.- Молодь в умовах нової соціальної перспективи : зб. наук. праць. - Вип. 16. - Київ, 18 травня 2017 року. - К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2017. - С. 477 — 488.

4. Філософські підходи теоретико-методологічної бази спеціальної освіти: джерела розвитку нечуючої особистості / С.В. Кульбіда // Жестова мова й сучасність : зб. наукових праць. – 2012. – Вип. 7. – С. 175 – 196. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/>

5. Формування жестомовної комунікативної компетенції в контексті соціокультурного підходу : зб. наук. праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка / за ред. О. В. Гаврилова, В. І. Співака. – Вип. XXI в двох частинах, част. 2. Серія: соціально-педагогічна. – Кам'янець-Подільський: Медобори-2006, 2012. - С. 328 – 338.